

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджено існуючі підходи до визначення економічної безпеки підприємства. В ході дослідження виявлено та систематизовано найбільш ефективні підходи: захищеність від всіх можливих загроз, конкурентний, системний, ресурсно-функціональний, комплексний. Проведено детальний аналіз визначень у різних підходах та узагальнено їх спільні риси. Виокремлено істотні ознаки поняття економічна безпека підприємства в рамках ресурсно-функціонального підходу. За результатами критичного аналізу доведено доцільність використання комплексного підходу та необхідність удосконалення визначення поняття економічна безпека підприємства. Виокремлено істотні властивості економічної безпеки підприємства, а саме: захист від внутрішніх та зовнішніх загроз, здатність адаптуватися, захищеність ланцюга цінності, максимальне досягнення основних цілей функціонування підприємства. За результатами дослідження запропоновано нове визначення економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: економічна захищеність, економічна безпека підприємства, життєдіяльність підприємства, адаптивність, ланцюг цінності, стійкість функціонування підприємства.

Кузнецова Інна, Кюне Елена

СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ОПРЕДЕЛЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье исследованы существующие подходы к определению экономической безопасности предприятия. В ходе исследования выявлены и систематизированы наиболее эффективные подходы: защищенность от всех возможных угроз, конкурентный, системный, ресурсно-функциональный, комплексный. Проведен детальный анализ определений в перечисленных подходах и обобщены их общие черты.

Выделены существенные признаки понятия экономическая безопасность предприятия в рамках ресурсно-функционального подхода. По результатам критического анализа доказана целесообразность использования комплексного подхода и необходимость совершенствования определения понятия экономическая безопасность предприятия. Выделены существенные свойства экономической безопасности предприятия, а именно: защита от внутренних и внешних угроз, способность адаптироваться, защищенность цепочки ценности, максимальное достижение основных целей функционирования предприятия. По результатам исследования предложено новое определение экономической безопасности предприятия.

Ключевые слова: экономическая защищенность, экономическая безопасность предприятия, жизнедеятельность предприятия, адаптивность, цепь ценности, устойчивость функционирования предприятия.

Kuznetsova Inna, Kuehne Olena

MODERN APPROACHES TO THE DEFINITION OF THE ECONOMIC SECURITY OF AN ENTERPRISE

The article investigates the existing approaches to the definition of economic security. The study identified and systematized the most effective approaches: protection against all possible threats, competitive, systematic, resource-functional, comprehensive. The definitions in the different approaches were critically analyzed, their common features were generalized. The essential features of the economic security concept within the resource-functional approach were marked. The critical analysis proved appropriateness of the comprehensive approach and the need to enhance the definition of the economic security of an enterprise designation. The essential features of the economic security of an enterprise were marked, videlicet: protection against internal and external threats, adaptability, value chain security, maximal achievement of the main goals of functioning of an enterprise. According to the results of the work the new definition of the economic security of an enterprise was proposed.

Keywords: economic security, economic security of an enterprise, the vital activity of an enterprise, sustainability of an enterprise, adaptability, value chain

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасний стан економіки, з його швидкими та постійними змінами, вимагає від українських підприємств адаптації до умов нестабільності і ведення пошуку управлінських рішень зниження погроз своєму існуванню. За таких умов підсилюється значення систематизації знань стосовно забезпечення економічної безпеки підприємства та нівелювання погроз розвитку бізнесу. Рівень економічної безпеки діяльності підприємства є важливою складовою національної економічної безпеки, що визначає її забезпечення як ключову економічну проблему. Першочерговим питанням у цьому сенсі є визначення поняття економічної безпеки підприємства, тобто окреслення та характеристика найбільш важливих елементів його змісту.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Проблеми економічної безпеки підприємства вивчаються українськими вченими відносно нещодавно. Проте актуальність цієї задачі пригорнула увагу великої кількості вчених. Чимало досліджень присвячено концептуальним засадам економічної безпеки підприємства, що відображено у працях С.Б. Довбні, Л.І. Донець, Д. В. Зеркалова, С. Н. Ілляшенко, К.В. Коваленко, Г. Я. Левківа, В. П. Пономарьова та інших. У статті наведено посилання на тлумачення різних науковців щодо поняття економічної безпеки суб'єкту господарювання. Спираючись на різноманітні думки стосовно функціонування системи забезпечення економічної безпеки підприємства та нівелювання погроз розвитку бізнесу, авторами доведено, що у науковій економічній літературі досі не існує однозначного визначення щодо економічної безпеки сучасного підприємства.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Кожний з науковців має своє власне бачення щодо визначення економічної безпеки підприємства і факторів, які складають її сутність. Це сформувало низку підходів до визначення явища, але єдиного формулювання, яке полегшило б загальний підхід рішення цієї проблеми, відсутній й досі. Велика кількість підходів до визначення поняття економічної безпеки підприємства породжує різні

бачення щодо її сутності, а відсутність єдиного бачення надає шкоду перспективі створення систематизованого сегменту пізнання. Загальновідомо, що чітке визначення базових понять є важливим фактором розвитку будь-якої теорії. Аналіз останніх досліджень дозволяє стверджувати, що перелік істотних ознак економічної безпеки підприємства потребує деталізації, а саме визначення потребує вдосконалення.

Ціллю статті є систематизувати існуючі наукові погляди до визначення поняття економічна безпека підприємства. Виділити найбільш ефективний з них. Визначити перелік істотних ознак економічної безпеки підприємства і на цій підставі надати своє визначення останньої.

Виклад основного матеріалу дослідження. Первинно термін «безпека» у значенні спокійного стану духу людини, що вважала себе захищеною від будь-якої небезпеки, почали вживати ще у 17 ст. Представники різних галузей знань по-різному трактують поняття «безпека» [1, с.128-133]: у психології – як відчуття, сприйняття і переживання потреби захисту життєвих інтересів суб'єкта; юристи – як систему встановлених законом правових гарантій захищеності, забезпечення нормальної життєдіяльності, прав і свобод особи або соціуму; в соціології – як захищений стан розвитку та умови життєдіяльності суб'єкта.

Застосовується це поняття і в менеджменті. Відомий американський дослідник А. Маслоу в своїй теорії мотивації розробив ієрархію задоволення потреб людини, в якій після задоволення звичайних фізіологічних потреб людини (їжа, вода, житло, одяг) поставив потреби в безпеці, що включають «захист від фізичних і психологічних загроз з боку зовнішнього середовища і впевненість в тому, що фізіологічні потреби будуть задоволені».

Отже, категорія безпека не може досліджуватися поза конкретного зв'язку з об'єктом. Традиційно прийнято виділяти три рівня безпеки [2]: особиста, суспільна і державна, які трансформуються в поняття національної безпеки. Поняття національної безпеки було введено у політичний лексикон Т. Рузвельтом у 1904 р., а в нормативний обіг - у 1947 р. під час прийняття закону США «Про національну безпеку». Тобто національна безпека є родовим поняттям економічної безпеки. Цю

думку підтверджує і визначення економічної безпеки, надане в Концепції національної безпеки України як «спроможність національної економіки забезпечити свій вільний, незалежний розвиток і утримати стабільність громадянського суспільства та його інститутів, а також достатній оборонний потенціал країни за всіляких несприятливих умов і варіантів розвитку подій, та здатність Української держави до захисту національних економічних інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз».

На сьогодні немає однозначного визначення сутності економічної безпеки підприємства і останнім часом кількість підходів щодо її визначення постійно розширюється.

Базовим є визначення економічної безпеки підприємства як стану захищеності від всіх можливих видів загроз. Так, на думку В. Шликова економічну безпеку підприємства доцільно розглядати як «стан захищеності життєво важливих інтересів підприємства від реальних і потенційних джерел небезпеки або економічних погроз» [3]. М. А. Бендиков характеризує економічну безпеку як «захищеність науково-технічного, технологічного, виробничого і кадрового потенціалу підприємства від прямої (активної) або непрямой (пасивної) економічної загрози (наприклад, пов'язаних з неефективною науково-промисловою політикою держави або формуванням несприятливого зовнішнього середовища, і здатність до його відтворення)» [4, с.17-29]. С. А. Самаль та Л. С. Самаль акцентують, що це стан захищеності від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх загроз, дестабілізуючих факторів, який забезпечує стійку реалізацію основних економічних інтересів та цілей підприємства [5, с.99].

Низка науковців розглядають економічну безпеку, як захищеність у вузькому значенні. В. Н. Алексеєнко, Б. Е. Сокольский, В. Белов, А. Поланский, В. А. Гавриш, В. А. Деружинський, Е. Соловйов трактують її як забезпечення умов для збереження внутрішніх секретів підприємства, і в першу чергу його комерційної таємниці. А. Г. Шаваєв, В. І. Ярочкин економічну безпеку розглядають як синонім інформаційної безпеки. Ступінь надійності збереження інформації науковці визначають через рівень безпеки персоналу підприємства, який вони розглядають як «найслабкішу ланку» системи. Цілком очевидно, що зведення сутності економічної безпеки до одного з її елементів – інформаційного, не зважаючи на його важливість, є занадто вузьким.

Цей же недолік має і визначення економічної безпеки як стану, що дозволяє забезпечувати здатність протидіяти негативному впливу зовнішнього середовища. Так, М. А. Коваленко, І. І. Нагорна та Н. В. Радванська визначають економічну безпеку підприємства «як стан збалансованої економічної системи внутрішнього середовища підприємства, що здатний адекватно реагувати на динаміку зовнішнього середовища» [6, с.26]. Цю точку зору поділяють Д. Ковальов й Т. Сухорукова, В. Забродський.

Обмеженими є і вузькофункціональний підхід, коли поняття економічної безпеки розглядається з позиції тільки одного аспекту діяльності.

Крім спроб визначити сутність економічної безпеки підприємства як захищеності та визнання негативного впливу на його діяльність зовнішнього середовища, існують і інші точки зору з даного питання. В якості засобів забезпечення економічної безпеки підприємства пропонується наявність конкурентних переваг, яка на думку В. Белокурова та Н. О. Лоханової зумовлена відповідністю матеріального, фінансового, кадрового, техніко-технологічного потенціалів і організаційної структури підприємства його стратегічним цілям і завданням.

Виходячи з того, що загальною метою будь-якого підприємства є досягнення бажаного стану попри всі загрози, що є у внутрішньому та зовнішньому середовищі має місце системний підхід до визначення економічної безпеки як «захисту від погроз на системному рівні» [2]. В межах системного підходу працюють науковці Л. П. Гончаренко, В. К. Буторин, А. Н. Ткаченко і С.А.Шипілов, що розглядають економічну безпеку підприємства як здатність підтримувати задовільні умови життєдіяльності підприємства.

Також можна віднести до системного підходу визначення Н. М. Яценко і С. А. Михайлюк, Е. Н. Барикаєва, але у вузькому значенні, оскільки використовуються окремі властивості системи, визначення, що трактують економічну безпеку з точки зору стійкості, в якому розглядається здатність управлінської системи підприємства ефективно управляти ресурсами з метою забезпечення певного резерву стійкості для адекватної реакції на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі. На одній із властивості системи, а саме – адаптивності акцентує увагу О. С. Шуміло, який визначає її як стан

економічного розвитку підприємства, який характеризується максимальним досягненням основних цілей функціонування підприємства в поточному і майбутньому періодах, та його здатність адаптуватися до мінливого [7, с.342].

Доволі розповсюдженим визначенням економічної безпеки є ресурсно-функціональний підхід. Проведений нами критичний аналіз визначень (табл.1) дозволяє стверджувати, що спільними рисами для них є вимога ефективного використання ресурсів для запобігання погрозам та виокремлення функціональних складових щодо створення умов стабільного функціонування підприємства.

Таблиця 1
Аналіз визначень економічної безпеки підприємства ресурсно-функціонального підходу

Автор	Визначення	Істотні ознаки
1	2	3
Грунін О.А, Грунін С.О. [5, с.28]; Донець Л.І., Вашенко Н.В. [9, с.19]	стан господарського суб'єкта, при якому він при найбільш ефективному використанні корпоративних ресурсів домагається запобігання, ослаблення захисту від існуючих небезпек і погроз їм чи інших непередбачених обставин і в основному забезпечує досягнення цілей бізнесу в умовах конкуренції і господарського ризику	ефективне використання корпоративних ресурсів; захист від існуючих небезпек і погроз; досягнення цілей бізнесу в умовах конкуренції і господарського ризику
Зеркалов Д.В. [10, с.20],	стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів для запобігання загрозам і забезпечення стабільного функціонування підприємства в сьогоденні і майбутньому	використання корпоративних ресурсів; стабільне функціонування підприємства
Іванюта Т. М., Заїнчковський А.О. [11, с.16]	стан ефективного використання ресурсів підприємства та існуючих ринкових можливостей, що дає змогу запобігати внутрішнім і зовнішнім негативним впливам (загрозам) і забезпечити його тривале виживання і стійкий розвиток	ефективне використання ресурсів; запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним впливам; стійкий розвиток
Ілляшенко С.Н. [12,с.12- 19]	стан ефективного використання ресурсів підприємства та існуючої ринкової можливості, що дозволяє запобігати внутрішнім і зовнішнім загрозам і забезпечує його довготривале виживання і стійкий розвиток на ринку відповідно до обраної місії	ефективне використання ресурсів; запобігання загрозам; стійкий розвиток на ринку відповідно до обраної місії
Мацеха Д.С. [1, с.154]	адекватне реагування системи менеджменту на динамічні внутрішні та зовнішні загрози через ефективне використання його ресурсів з метою стабільного функціонування і розвитку в певному сегменті ринку	ефективне використання ресурсів в системі менеджменту

1	2	3
Левків Г.Я., Батюк Б.Б. [13,с.97-99]	стан корпоративних ресурсів (капіталу, персоналу, інформації, технології) і підприємницьких можливостей, за якого гарантується максимально ефективне їх використання з метою забезпечення стабільного функціонування і динамічного науково-технічного і соціального розвитку, запо-бігання внутрішнім і зовнішнім негативним діям	стан корпоративних ресурсів і підприємницьких можливостей, стабільне функціонування і динамічний розвиток, запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним діям
Циглик І.І., Паневник Т.М. [14,с.3-5]	стан корпоративних ресурсів (капіталу, персоналу, інформації, технології та техніки, устаткування, прав) і підприємницької можливості, при якому гарантується максимально ефективне їх використання для забезпечення стабільного функціонування та динамічного науково-технічного й соціального розвитку, (загрозам)	стан корпоративних ресурсів; запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним впливам

Останнім часом все більшого розповсюдження набуває комплексний підхід в якому економічна безпека визначається відповідно як комплекс заходів та засобів щодо підтримання господарюючого суб'єкта в такому стані, в якому він здатний стійко функціонувати, розвиваючись в розширеному масштабі, задовольняти реальні економічні потреби на рівні не нижче критичної межі, забезпечувати економічну незалежність, протистояти існуючим і раптово виникаючим небезпекам і загрозам [15,с.129-133]. П. Попович вважає, що «економічну безпеку господарського суб'єкта можна визначити як комплексну систему забезпечення і захисту економічних інтересів організації, підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз (джерел небезпеки), створювану і регульовану шляхом здійснення комплексу заходів, спрямованих на підтримку стійкості функціонування і можливості розвитку підприємства» [16,с.93-96]. Цю ж позицію більш широко відстоює П. А. Колпаков, який економічну безпеку підприємства трактує як «стан господарюючого суб'єкта, який характеризується організованою сукупністю концептуальних і прагматичних факторів (теорію, методологію, послідовність конкретних заходів), що забезпечують даній системі: захист від небажаних впливів; динамічний розвиток; ефективність життєво важливих процесів; незалежність; можливість досягнення цілей» [17].

Розвивають цей підхід В. П. Пономарьов та О. М. Ляшенко, які підкреслюють комплексність економічної безпеки, що виражається на їхню думку через неможливість повністю захищати діяльність підприємства від негативного впливу зовнішнього середовища та водночас визнають його позитивний вплив. Тому важливим є узгодженість інтересів підприємства та інтересів суб'єктів зовнішнього середовища. Виходячи з цього науковці розглядають економічну безпеку підприємства "як гармонізацію у часі і просторі економічних інтересів підприємства з інтересами пов'язаних з ним суб'єктів зовнішнього середовища, що діють за межами підприємства" [18, с.16-17].

Підводячи підсумок проведеного критичного аналізу, можна стверджувати, що у науковій економічній літературі не існує однозначного визначення економічної безпеки підприємства. Нами систематизовано підходи щодо визначення економічної безпеки, які представлено у таблиці 2.

Таблиця 2

Систематизація підходів щодо визначення економічної безпеки підприємства

Підходи	Сутність
Захищеність від всіх можливих видів загроз	Стан захищеності від реальних і потенційних внутрішніх і зовнішніх загроз
Захищеність у вузькому значенні	Захищеність інформації Протидія негативному впливу зовнішнього середовища
Конкурентний підхід	Стан, що гарантує можливість існування та розвитку в конкурентному середовищі
Системний підхід	Захист від погроз на системному рівні Здатність підтримувати задовільні умови існування організації життєдіяльності підприємства
Акцент на окремі властивості системи	Стійкість Адаптивність
Ресурсно-функціональний	Ефективного використання ресурсів для запобігання погрозам та виокремлення функціональних складових
Комплексний	Комплексна система захисту

Проведена авторами систематизація дозволяє стверджувати, що підходи до визначення економічної безпеки підприємства визначені як «захищеності від всіх можливих видів загроз», «захищеності у вузькому значенні», «акцент на окремі властивості

системи» є обмеженими, оскільки вузько направлені на окремі складові безпеки. Те ж саме можна стверджувати і стосовно «конкурентного підходу», який висвітлює лише ринкову позицію та стосовно «ресурсно-функціонального» підходу, зосередженого на ефективному використанні ресурсів. Найбільш правомірним, на нашу думку, є комплексний підхід, який ми будемо використовувати у подальшому. Проте з нашої точки зору він потребує удосконалення.

Узагальнюючи розглянуті нами визначення економічної безпеки підприємства можна відзначити такі їх спільні риси:

- забезпечення надійної захищеності від негативних факторів,
- запобігання внутрішнім та зовнішнім загрозам.

Безумовно економічна безпека націлена на захист підприємства як економічної системи від негативних зовнішніх та внутрішніх впливів. Разом з тим будь-яке підприємство створюється для досягнення певних цілей. Наявність цілі управління є одним з головних принципів функціонування й розвитку системи управління. Внутрішні відхилення або зміни зовнішнього середовища обумовлюють погрози невиконання цілей підприємства. З цих причин досягнення цілей підприємства також треба розглядати як істотну властивість його економічної безпеки.

У динамічному зовнішньому середовищі забезпечити свою стійку позицію на ринку підприємство може лише через створення унікальної цінності для споживача. Для того щоб успішно маневрувати у складних перетвореннях бізнес-середовища можливість створення споживчої цінності повинна бути включена в усі бізнес-процеси підприємства і бути захищеним від негативних впливів. У такий спосіб нами логічно обґрунтовано ще одну істотну властивість економічної безпеки.

Через швидкоплинні зміни зовнішніх умов забезпечення стійкого розвитку організації у відповідності до принципів управління потребує адаптації. В силу того що йде безперервний процес ламання старих правил ведення бізнесу, перемагати у конкурентній боротьбі будуть гнучкі підприємства, які можуть швидко реагувати на зміни та використовувати можливості, що з'являються. Отже, ще однією істотною властивістю економічної безпеки є адаптивність.

Як відомо, визначення предмету відбиває його істотні властивості, тобто властивості, котрі є необхідними для того, щоб його

відрізнити від всіх інших. Тому виходячи з виокремлених нами істотних властивостей економічної безпеки підприємства та комплексного підходу (Рис. 1), пропонуємо таке її визначення:

економічна безпека підприємства – це комплексна система підтримання підприємства у такому стані в якому воно забезпечує захист від внутрішніх та зовнішніх загроз, здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища, захищеність ланцюга створення цінності та можливість максимального досягнення основних цілей його функціонування.

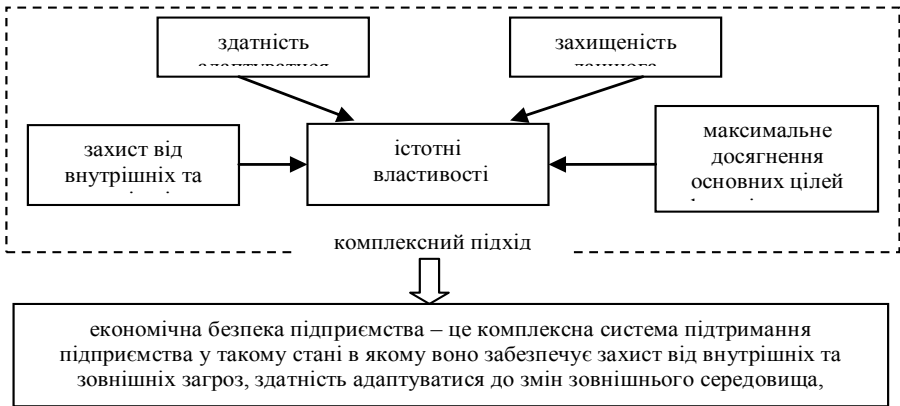

Рис. 1. Істотні ознаки визначення поняття «економічна безпека підприємства»

Висновки і перспективи подальших розробок. Отримані результати дослідження дають змогу стверджувати:

1. Різноманіття сучасних визначень щодо сутності економічної безпеки підприємства можна систематизувати за низкою підходів: захищеність від всіх можливих загроз, конкурентний, системний, ресурсно-функціональний, комплексний. Серед перелічених підходів доцільним є використання комплексного;

2. Узагальнення розглянутих визначень економічної безпеки підприємства дозволяє відзначити такі їх спільні риси: забезпечення надійної захищеності від негативних факторів та запобігання внутрішнім й зовнішнім загрозам;

3. Істотними властивості економічної безпеки підприємства є: захист від внутрішніх та зовнішніх загроз, здатність адаптуватися, захищеність ланцюга цінності, максимальне досягнення основних цілей функціонування підприємства;

4. На підставі комплексного підходу та узагальнених істотних властивостей надано власне визначення економічної безпеки підприємства: це комплексна система підтримання підприємства у такому стані в якому воно забезпечує захист від внутрішніх та зовнішніх загроз, здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища, захищеність ланцюга створення цінності та можливість максимального досягнення основних цілей його функціонування.

5. З використанням наданого визначення в подальших дослідженнях буде проведено дослідження загроз підприємства та складових економічної безпеки.

Література

1. Мацеха Д.С. Економічна безпека підприємства / Д.С. Мацеха // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – Вип.1(48). – С. 128-133.

2. Минаев Г.А. Безопасность организации / Г.А. Минаев. – К.: КНТ. – 2009. – 440 с.

3. Шлыков В. В. Комплексное обеспечение экономической безопасности предприятия / В. В. Шлыков – СПб : "Алетейя".– 1999. – 138 с.

4. Бендиков М.А. Экономическая безопасность промышленного предприятия в условиях кризисного развития / М.А. Бендиков // Менеджмент в России и за рубежом. – 2000. - № 2.– С. 17–29.

5. Самаль С.А. Устойчивое развитие предприятия и экономическая безопасность государства / С.А. Самаль, Л.С. Самаль // Механізм регулювання економіки. – 2012. – №3. – С.92-99

6. Коваленко М.А. Економічна безпека корпоративного підприємства / М.А. Коваленко, І.І. Нагорна, Н.В. Радванська Н.В.; під заг. ред. М.А. коваленка. – Херсон: Олді-плюс, 2009. – 404 с.

7. Шуміло О. С. Особливості наукових підходів до визначення поняття «економічна безпека підприємства»/ О.С. Шуміло // Проблеми економіки – 2014 - № 4 – С. 339-344

8. Грунин О. А. Экономическая безопасность организации : [учеб. пособие] / О. А. Грунин, С. О. Грунин. – СПб.: Питер.– 2002. – 160 с.
9. Донець Л.І. Економічна безпека підприємства / Л.І. Донець, Н.В. Ващенко. – К.: Центр учбової літератури. – 2008. – 240 с.
10. Зеркалов Д. В. Экономическая безопасность: Монография.– К. : Основа.– 2011. – 586 с.
11. Іванюта Т.М. Економічна безпека підприємства / Т.М. Іванюта, А.О. Заїнчковський. – К.: Центр учбової літератури.– 2009. – 256 с.
12. Ильяшенко С.Н. Составляющие экономической безопасности предприятия и подходы к их оценке / С.Н. Ильяшенко // Актуальні проблеми економіки.– 2003. - № 3 (21). - С. 12-19.
13. Левків Г.Я. Психологічні чинники економічної безпеки підприємств АПК / Г.Я. Левків, Б.Б. Батюк // Вісник Хмельницького національного університету: Зб. наук. пр. – Хмельницький.– 2011. – Т.3, № 5. – С. 97-99.
14. Цигилик И. И., Паневник Т. М. Экономическая безопасность предприятия в системе внутреннего экономического механизма // Экономика.– 2007.– № 8.– С. 3 – 5.
15. Локтионова Ю. А. Механизм Идентификации состояний экономической безопасности предприятия. Журнал Социально-экономические явления и процессы. Выпуск № 5(051). – 2013. – С. 129 – 133.
16. Попович П. Економічна безпека підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України / П. Попович // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – 2002. – Випуск 2. – С. 93-96
17. Колпаков П.А. Система экономической безопасности фирмы // Экономика и менеджмент инновационных технологий. – 2013. – №1 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ekonomika.snauka.ru/2013/01/1567>
18. Пономарев В.П. Эволюция понятия экономической безопасности предприятия / В.П. Пономарьев, О.М. Ляшенко // Наукові праці Донецького державного технічного університету. – 2002. - № 47. – С. 16-17.

1. Мачеха D.S. Ekonomichna bezpeka pidpry`yemstva / D.S. Macheva // Visny`k social`no-ekonomichny`x doslidzhen`. - 2013. □ Vy`p.1(48). – S. 128-133.
2. My`naev G.A. Bezopasnost` organy`zacy`y` / G.A. My`naev. – K.: KNT. – 2009. – 440 s.
3. Shlykov V. V. Kompleksnoe obespecheny`e ekonomy`cheskoj bezopasnosti` predpry`yaty`ya / V. V. Shlykov – SPb : "Aletejya".– 1999. – 138 s.
4. Bendy`kov M.A. Ekonomy`cheskaya bezopasnost` promyshlennogo predpry`yaty`ya v uslovy`yax kry`zy`snogo razvy`ty`ya / M.A. Bendy`kov // Menedzhment v Rossy`y` y` za rubezhom. – 2000. - # 2.– S. 17–29.
5. Samal` S.A. Ustojchy`voe razvy`ty`e predpry`yaty`ya y` ekonomy`cheskaya bezopasnost` gosudarstva / S.A. Samal`, L.S. Samal` // Mexanizm regulyvannya ekonomiky`. □ 2012. □ #3. □ S.92-99
6. Kovalenko M.A. Ekonomichna bezpeka korporaty`vnogo pidpry`yemstva / M.A. Kovalenko, I.I. Nagorna, N.V. Radvans`ka N.V.; pid zag. red. M.A. kovalenka. – Xerson: Oldi-plyus, 2009. – 404 s.
7. Shumilo O. S. Osobly`vosti naukovy`x pidxodiv do vy`znachennya ponyattya «ekonomichna bezpeka pidpry`yemstva»/ O.S. Shumilo // Problemy` ekonomiky` – 2014 - # 4 – S. 339-344
8. Gruny`n O. A. Ekonomy`cheskaya bezopasnost` organy`zacy`y` : [ucheb. posoby`e] / O. A. Gruny`n, S. O. Gruny`n. – SPb.: Py`ter.– 2002. – 160 s.
9. Donecz` L.I. Ekonomichna bezpeka pidpry`yemstva / L.I. Donecz`, N.V. Vashhenko. – K.: Centr uchbovoyi literatury`. – 2008. – 240 s.
10. Zerkalov D. V. Ekonomy`cheskaya bezopasnost` : Monografy`ya.– K. : Osnova.– 2011. – 586 s.
11. Ivanyuta T.M. Ekonomichna bezpeka pidpry`yemstva / T.M. Ivanyuta, A.O. Zayinchkovs`ky`j. – K.: Centr uchbovoyi literatury`.– 2009. – 256 s.
12. Y`l`yashenko S.N. Sostavlyayushhy`e ekonomy`cheskoj bezopasnosti` predpry`yaty`ya y` podhody` k y`x ocenke / S.N. Y`l`yashenko // Aktual`ni problemy` ekonomiky`.– 2003. - # 3 (21). - S. 12-19.
13. Levkiv G. Ya. Psy`xologichni chy`nny`ky` ekonomichnoyi

bezpeky` pidpry`yemstv APK / G.Ya. Levkiv, B.B. Batyuk // Visny`k Xmel`ny`cz`kogo nacional`nogo universy`tetu: Zb. nauk. pr. – Xmel`ny`cz`ky`j.– 2011. □ Т.3, # 5. – S. 97-99.

14. Cy`gy`ly`k Y`. Y`. , Panevny`k T. M. Эkonomy`cheskaya bezopasnost` predpry`yaty`ya v sy`steme vnutrennego эkonomy`cheskogo mexany`zma // Эkonomy`ka.– 2007.– # 8.– S. 3 – 5.

15. Lokty`onova Yu. A. Mexany`zm Y`denty`fy`kacy`y` sostoyany`j эkonomy`cheskoj bezopasnosti` predpry`yaty`ya. Zhurnal Socy`al`no-эkonomy`chesky`e yavleny`ya y` processy. Выпуск # 5(051). – 2013. – S. 129 – 133.

16. Popovy`ch P. Ekonomichna bezpeka pidpry`yemstva na suchasnomu etapi rozvy`tku ekonomiky` Ukrayiny` / P. Popovy`ch // Visny`k Ternopil`s`koyi akademiyi narodnogo gospodarstva. – 2002. – Vy`pusk 2. – S. 93-96

17. Kolpakov P.A. Sy`stema эkonomy`cheskoj bezopasnosti` fy`rmy // Эkonomy`ka y` menedzhment y`nnovacy`onnyx technology`j. – 2013. – #1 [Электронный resurs]. – Rezhy`m dostupu: <http://ekonomika.snauka.ru/2013/01/1567>

18. Ponomarev V.P. Эvolyucy`ya ponyaty`ya эkonomy`cheskoj bezopasnosti` predpry`yaty`ya / V.P. Ponomar`ov, O.M. Lyashenko // Naukovi pracj Donecz`kogo derzhavnogo texnichnogo universy`tetu. – 2002. - # 47. – S. 16-17.

Рецензент: Ковальов А.І. д.е.н., проф., проректор з наукової роботи Одеського національного економічного університету

20.10.2015

УДК 336.71:007.8

Паляничко Катерина

ОЦІНКА МОДЕЛІ ПРОГНОЗУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ЛІНІЙ ТРЕНДУ

У статті на підставі вхідних значень банківських ресурсів України за період 2005 – 2014 рр. побудовані моделі прогнозування на